

Skipulagsstofnun
Borgartún 7b
105 REYKJAVÍK

Garðabær, 19. september 2022
Málsnúmer: 202208-0002
SS

Efni: Umhverfismatsskýrsla 2. áfanga Mjóeyrarhafnar í Reyðarfirði.

Vísað er til tölvupósts frá Skipulagsstofnun, dags. 4. ágúst 2022, þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um umhverfismatsskýrslu vegna stækkunar 2. Áfanga Mjóeyrarhafnar í Reyðarfirði.

Náttúrufræðistofnun veitti umsögn um matsáætlun framkvæmdarinnar þann 25. maí 2022 þar sem fram komu ýmsar athugasemdir. Vísað er í þá umsögn eins og við á hér.

Eins og fram kom í matsáætluninni eru framkvæmdir við 2. áfanga nú þegar hafnar og m.a. verið fyllt í 10,6 ha svæði fyrir landfyllingar. Eftir er að fylla í um 1,9 ha landfyllingu, lengja Mjóeyrarbryggju um 50 m með stálþilskanti og byggja nýja bryggju, Framnesbryggju, með nýjum 550 m hafnarkanti með stálþili. Nokkuð óvenjulegt er í mati á umhverfisáhrifum vegna framkvæmda að stórum hluta framkvæmdarinnar sé lokið þegar matið fer fram. Slík staða er ekki heppileg og er mikilvægt að við undirbúning 3. áfanga Mjóeyrarhafnar sé hugað að framkvæmd umhverfismatsins tímanlega.

Ein megin athugasemd Náttúrufræðistofnunar við matsáætlunina var sú að þótt nokkuð ítarlegar rannsóknir séu til frá framkvæmdasvæðinu og nágrenni þá séu flestar fyrri rannsóknir yfir 20 ára gamlar og á þeim tíma sem liðinn er hafa orðið miklar breytingar sem tengjast hafnarstarfsemi álversins og miklum skipaflutningum. Náttúrufræðistofnun lagði til að eftirfarandi þættir yrðu skoðaðir betur og að gera þyrfti grein fyrir í umhverfismatinu:

- Botndýralíf við Mjóeyrarhöfn og ástand þess.
- Hvort framandi tegundir þrífist við Mjóeyrarhöfn sem borist hafa með kjölvatni skipa.
- Mengun við hafnarsvæðið t.d. TBT-mengun.
- Frárennsli og útrásir regnvatns á hafnarsvæðinu.
- Efnistökusvæði, bæði á landi og í sjó, staðsetning þeirra, efnisgerð og áhrif efnistöku á lífríkis.

Skipulagsstofnun tók undir þessar ábendingar Náttúrufræðistofnunar í áliti sínu um matsáætlunina þar sem m.a. kom fram að framkvæmdaaðili þurfi að legja fram áætlun um vöktun lífríkis sjávarbotns og fjöru eftir að framkvæmdum ler lokið við 2. áfanga og að í slíkri áætlun væri gert grein fyrir mengun við hafnarsvæðið. Einnig að gera ítarlega grein fyrir fyrirkomulagi við frárennsli til sjávar.

Stefnt er að rannsóknum á botndýralífi og lífríkis fjöru vegna uppbyggingar 3. og 4. áfanga Mjóeyrarhafnar og hófust þær sumarið 2022. Náttúrustofa Austurlands framkvæmir rannsóknirnar. Skipulagsstofnun hefur metið að það sé ásættanlegt að áætlun um vöktun sé birt fyrir alla þrjá áfanga uppbyggingar Mjóeyrarhafnar í umhverfismatsskýrslu 3. og 4. áfanga. Í ljósi þess að framkvæmdum við 2. áfanga er að stórum hluta lokið er þetta eðlileg

málamiðlun að mati Náttúrufræðistofnunar og jákvætt og mikilvægt að stefnt sé að frekari rannsóknum á svæðinu. Óheppilegt var þó að ekki var farið í þessar rannsóknir áður en landfylling 2. áfanga var að stærstum hluta framkvæmd og þekkingargap síðustu tuttugu ára verður ekki að fullu bætt.

Ekkert kemur fram um að fylgjast eigi með framandi ágengum tegundum í sjó og vill Náttúrufræðistofnun ítreka að slíkt sé innleitt í vöktunaráætlun. Ekki er heldur fjallað um að fylgjast eigi með áhrifum mengunar og er það sömuleiðis mjög brýnt að verði í vöktunaráætluninni.

Yfirlit yfir efnistökusvæði er veitt í kafla 2.5 og þar kemur fram að allt efni fyrir þá landfyllingu sem eftir er að framkvæmda komi úr efnistökusvæðum þar sem leyfi liggur fyrir til efnistöku.

Niðurstaða umhverfismatsins er sú að fyrir meirihluta umhverfisþátta (landslag og jarðfræði, gróðurfar, strandgerð og lífríki fjöru og lífríkis á sjávarbotni) hafa nú þegar orðið bein neikvæð áhrif vegna framkvæmdarinnar en að vægi þeirra eru metin óveruleg. Náttúrufræðistofnun getur tekið undir þá niðurstöðu en varðandi áhrif á sjávarbotn er erfitt að fullyrða um vægi áhrifanna þegar litlar upplýsingar eru um stöðu lífríkisins á sjávarbotni næst Mjóeyrarhöfn síðustu tuttugu ár eða svo.

Náttúrufræðistofnun gerir ekki frekari athugasemdir við umhverfismatsskýrsluna.

Virðingarfyllt,

Snorri Sigurðsson
Sviðsstjóri náttúruverndarsviðs

